

BEATHA AGUS OIÐHREACHT CHOLM CILLE

BILEOGA OIBRE

ARNA CHRUTHÚ AG ABARTA HERITAGE DO CARTLANN CHONTAE
DHÚN NA NGALL, CHOMHAIRLE CONTAE DHÚN NA NGALL

© Arna fhoilsiú ag Comhairle Contae Dhún na nGall, 2021

Gach ceart ar cosnamh.

Ní ceadmhach aon chuid den fhoilseachán seo a atáirgeadh ná a tharchur ar aon mhodh na slí, gan cead scríofa ón bhfoilsitheoir.

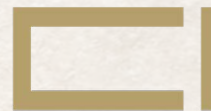

**Comhairle Contae
Dhún na nGall**
Donegal County Council

comhairle chontae na mí
meath county council

Clár Éire Ildánach
Creative Ireland
Programme
2017-2022

BILEOG OIBRE 1: CUARDACH FOCAL

Faigh na focail uilig a bhaineann le Colm Cille sa chuardach focal.

Cuardach focal Cholm Cille

F	R	G	M	I	S	I	N	É	I	R	D	O	G	B	R	O	L
D	Á	I	L	T	H	E	O	I	L	É	D	L	T	Á	M	I	H
I	R	T	D	E	O	B	H	R	I	C	D	É	A	I	R	L	I
N	N	O	G	O	A	B	R	Á	N	H	O	M	G	O	G	I	H
C	I	L	I	E	M	N	E	A	R	N	I	U	A	I	R	T	A
O	B	C	H	M	Í	M	N	S	C	É	R	I	R	M	B	H	Ó
L	T	O	T	H	C	A	I	C	R	D	E	R	T	A	S	R	C
U	O	L	M	H	R	E	Á	I	H	M	I	S	Á	E	L	E	M
M	E	M	A	S	T	I	A	O	C	O	F	A	N	I	D	A	H
B	Á	C	R	L	E	Á	A	T	G	L	L	É	A	B	R	C	Í
A	S	I	O	I	L	E	Á	N	Í	T	E	M	A	N	B	H	F
A	C	L	A	T	Ú	M	O	S	D	A	I	R	C	H	É	T	A
M	A	L	I	N	A	O	M	H	S	Í	N	F	U	I	N	N	E
O	G	E	D	H	E	B	H	E	G	H	L	L	E	I	L	C	T
T	O	R	A	I	G	H	R	E	A	H	A	S	S	Á	S	L	T
A	G	O	R	C	B	Á	M	A	I	N	I	S	T	I	R	N	E

Faigh na focail a leanas sa chuardach.

Tá focail i bhfolach → ↓ agus ↘

Oiléan Í
Oilithreacht
Columba
Droim Ceat
Mainistir
Colm Cille
Toraigh

Gleann Cholm Cille
Gartán
Misinéir
Doire
Naomh
Dair

BILEOG OIBRE 2: LÉARSCÁIL DE THURAIS CHOLM CILLE IN ÉIRINN

Bí i do bhleachtair ag agus oibrigh amach na litreacha atá ar lár ó na háiteanna a raibh Colm Cille?

Leideanna do na litreacha ar lár.

1. G _____, an áit ar rugadh Colm Cille.
2. T __ A __ DH __ LA ____.
3. _____ E, suíomh na chéad eaglaise ag Colm Cille.
4. G _____ C _____ C _____, an áit ar chloígh sé na deamhain.
5. T _____, an t-oileán a thiontaigh Colm Cille chuig an Chríostaíocht.
6. D _____ C __ __, tharla cruinniú mór ansin in AD 575.

BILEOG OIBRE 3: AIMSIGH AN DIFEAR?

An dtig leat 9 ndifear idir an dá Cholm Cille a aimsiú?

BILEOG OIBRE 4: AITHIN AN ÍOMHÁ

Úsáid do leabhar oibre leis na háiteanna a leanas a aithint a bhaineann le Colm Cille.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

BILEOG OIBRE 5: CÓDSCAOILTEOIR

Le teacht ar na focail Laidine a bhíodh in úsáid ag Colm Cille, réitigh an fhadhb mhatamaitice thíos. Úsáid do chuid freagraí le teacht ar na focail atá ar iarraidh sa tábla.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

C1. C _ _ U _ B _

Sin an t-ainm Laidine ar Cholm Cille

$$20 - 5 =$$

$$6 + 6 =$$

$$7 + 6 =$$

$$3 - 2 =$$

C2. E _ C L _ _ I A

Sin an t-ainm Laidine ar eaglais.

$$12 \div 4 =$$

$$3 + 2 =$$

$$20 - 1 =$$

C3. L _ _ _ R

Sin an t-ainm Laidine ar leabhar.

$$3 \times 3 =$$

$$4 \div 2 =$$

$$7 - 2 =$$

C4. _ A N C _ _ S

Sin an focal Laidine ar naomh

$$15 + 4 =$$

$$10 \times 2 =$$

$$7 \times 3 =$$

BILEOG OIBRE 6: CALLAGRAFAÍOCHT

Ba ghnách le cuid mhór manach a bheith ag obair sa teach screaptra ag foghlaim callagrafaíochta, an dtig leat d'ainm a scríobh mar a dhéanfadh manach.

Ainm:

---

a B C D E

f G h I J

k L m n L

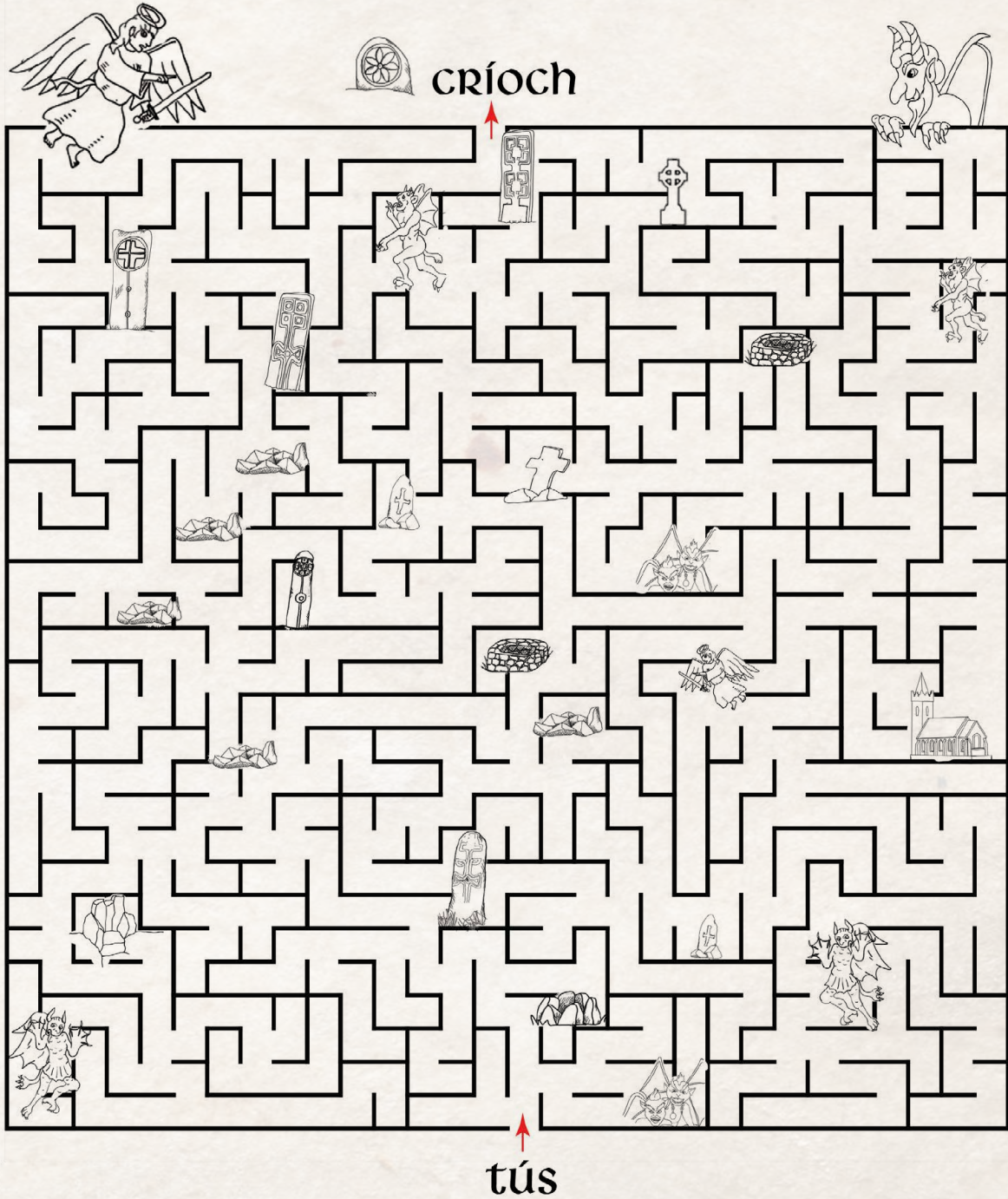
O p q v

W X y Z

BILEOG OIBRE 7: CATHAIR GHRÍOBHÁIN CHOLM CILLE

Déan do bhealach trí chathair ghríobháin Cholm Cille agus tabhair cuairt ar a chuid stáisiún ar an bhealach.

BILEOG OIBRE 8: FÍOR NÓ BRÉAGACH

Is tusa Naomh Adhamhnán ag scríobh leabhair faoi Cholm Cille. Is iomaí scéal a thig leat a roghnú, ach ar dtús, caithfidh tú cinneadh a dhéanamh cé acu de na scéalta atá fíor agus cé acu atá bréagach.

1. Shíolraigh Colm Cille ó Niall Naoighiallach clúiteach.

Fíor/Bréagach.

2. Rinne Colm Cille cóip de leabhar gan chead.

Fíor/Bréagach

3. D'fhág Colm Cille a mhallacht ar Oileáin Árann.

Fíor/Bréagach

4. Chloígh na deamhain Colm Cille i nGleann Cholm Cille.

Fíor/Bréagach

5. Scanraigh Colm Cille ollphéist Loch Nis.

Fíor/Bréagach

6. Is é Colm Cille naomhphátrún Dhoire.

Fíor/Bréagach.

7. Dhíbir Colm Cille na nathracha as Éirinn.

Fíor/Bréagach.

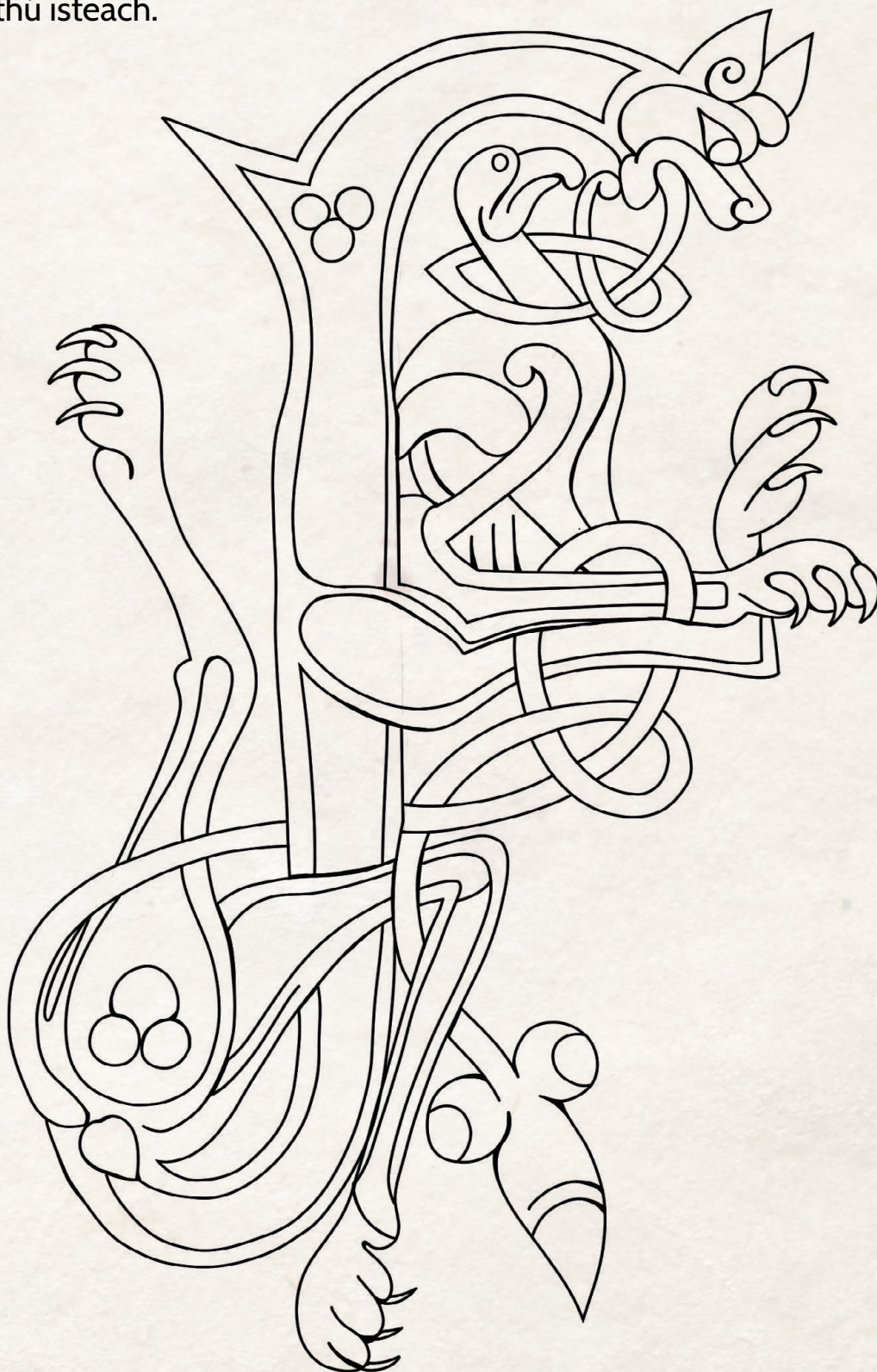
8. Chuir Colm Cille tús le cogadh inar maraíodh 3,000 duine.

Fíor/Bréagach

**BILEOG OIBRE 9:
DATHADÓIREACTH AIREACH 1**

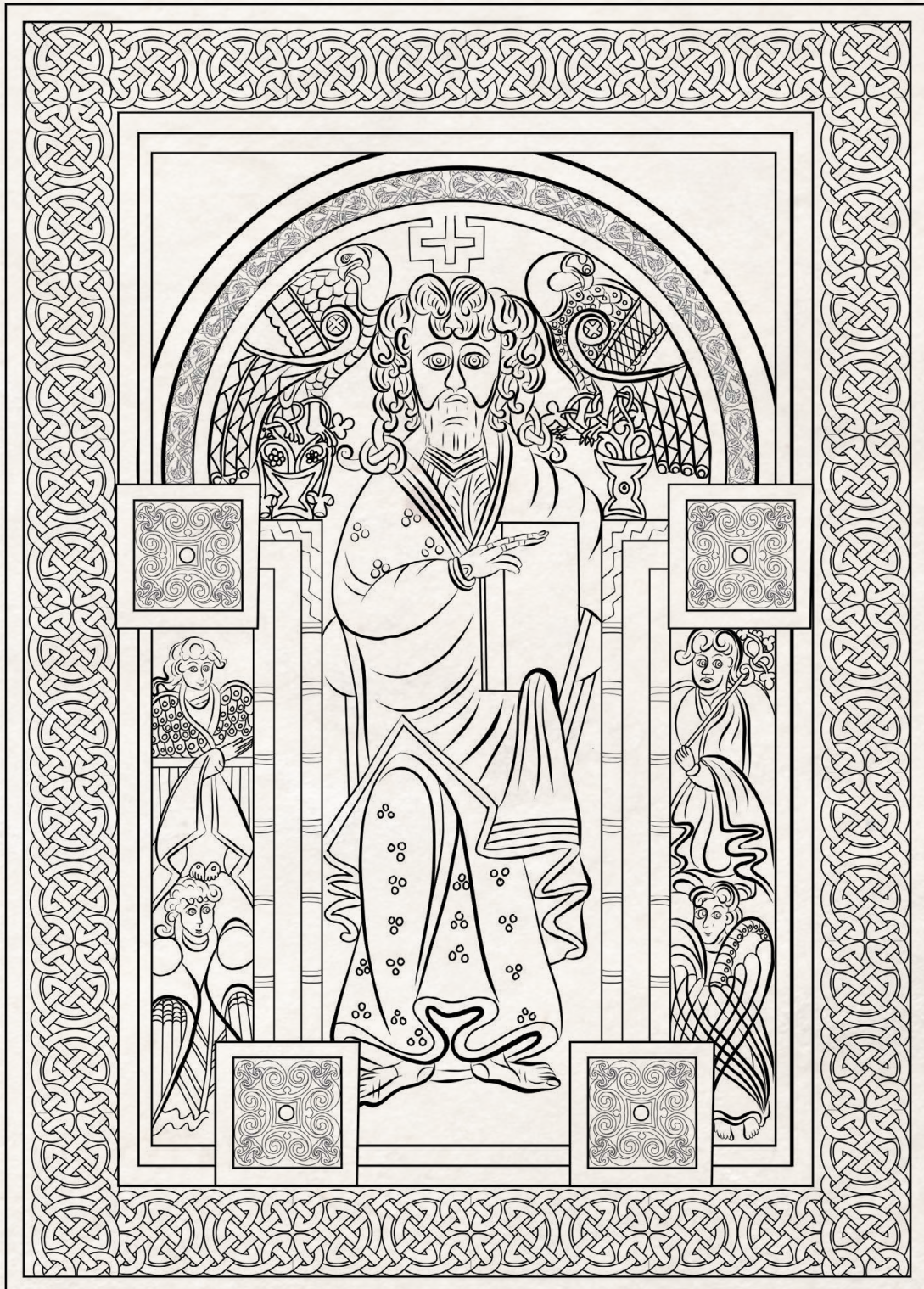
Have a go at colouring in this decorated capital letter from the Bain triail as an cheannlitir mhaisithe seo as Leabhar Cheanannais a dhathú isteach.

BILEOG OIBRE 10: DATHADÓIREACTH AIREACH 2

Dathaigh isteach an leathanach gleoite seo as Leabhar Cheanannais. D'úsáideadh na manaigh dathanna geala déanta as plandaí, clocha, mianraí agus fungas fiú, ach thig leatsa pinn luaidhe dathadóireachta nó marcóirí a úsáid!

BILEOG OIBRE 11: A HAON DÉAG

Is iomaí mainistir a thóg Colm Cille ar fud na hÉireann agus ar fud na hAlban, cad chuige nach ndéanfá do cheann féin? Is féidir leat úsáid a bhaint as lego, rudaí a bhíonn thart sa teach, marla, Minecraft nó as rud ar bith eile. Ná déan dearmad an teach ab fharr le Colm Cille a thógáil, an teach screaptra!

BILEOG OIBRE 12:

SCRÍOBH DO THAIRNGREACHT FÉIN.

Bhí bua na tairngreachta ag Colm Cille, rud a d'fhág go raibh sé ábalta an todhcháí a thuar.

I gceann dá chuid tairngreachtaí, thuar Colm Cille go rachadh clocha Chairéal Ghuaire thart le Cnoc Fhathain agus toit astu. Corradh le 1,000 bliain ina dhiaidh sin, d'iompair traenacha gaile clocha sa Chairéal Ghuaire thart le Cnoc Fhathain ar a mbealach go Doire, mar sin fíoraíodh tuar Cholm Cille.

An dtig leat smaoineamh ar thairngreacht de do chuid féin? Mar shampla: An mbeidh carranna ábalta eitilt? An mbeidh róbó ag gach teaghlach lena dteach a ghlanadh? Úsáid an spás thíos le do thairngreacht a scríobh. Úsáid leathanaigh bhreise más gá.

Faigh amach tuilleadh faoi thairngreachtaí Cholm Cille anseo:

<https://www.duchas.ie/en/cbes/4493765/4417967> and <https://www.duchas.ie/en/cbes/4493765/4417963>

<https://www.duchas.ie/en/cbes/4493754/4416684/4530827>

<https://www.duchas.ie/ga/cbes/4493626/4405479/4514265>

BILEOG OIBRE 13: BAILIÚCHÁN NA SCOL.

Is áit iontach é Cnuasach Bhéaloideas Éireann (dúchas.ie) le tuilleadh a fhoghlaim faoi Cholm Cille. Tá cuid mhór bailiúchán acu, lena n-áirítear ‘Bailiúchán na Scol’ ina bhfuil béaloideas agus scéalta a scríobh corradh le 50,000 páiste scoile sna 1930idí.

Seo cuid de na scéalta a fuair muid i mBailiúchán na Scol:

- **Mallacht Cholm Cille ar an Mhaolruaidh:** <https://www.duchas.ie/ga/cbes/4493650/4408143/4517355>
- **Colm Cille agus an Fhinn:** <https://www.duchas.ie/ga/cbes/4428343/4397202/4485754><https://www.duchas.ie/ga/cbes/4428329/4395788/4462172>
- **Nuair a ruaig Colmcille na deamhain as Gleanncholaimcille:** <https://www.duchas.ie/ga/cbes/4428329/4395788/4462172>

Thig leat cuid mhór scéalta faoi Cholm Cille a léamh i mbailiúchán na Scol. Roghnaigh an ceann is fearr leat nó cum do scéal féin faoi Cholm Cille nó faoi dhuine dá chuid manach agus scríobh thíos é; thig leat leathanaigh bhreise a úsáid más gá.

FREAGRAÍ:

Cuardach focal Cholm Cille:

F	R	G	M	I	S	I	N	É	I	R	D	O	G	B	R	O	L
D	Á	I	L	T	H	E	O	I	L	É	D	L	T	Á	M	I	H
I	R	T	D	E	O	B	H	R	I	C	D	É	A	I	R	L	I
N	N	O	G	O	A	B	R	Á	N	H	O	M	G	O	G	I	H
C	I	L	I	E	M	N	E	A	R	N	I	U	A	I	R	T	A
O	B	C	H	M	Í	M	N	S	C	É	R	I	R	M	B	H	Ó
L	T	O	T	H	C	A	I	C	R	D	E	R	T	A	S	R	C
U	O	L	M	H	R	E	Á	I	H	M	I	S	Á	E	L	E	M
M	E	M	A	S	T	I	A	O	C	O	F	A	N	I	D	A	H
B	Á	C	R	L	E	Á	A	T	G	L	L	É	A	B	R	C	Í
A	S	I	O	I	L	E	Á	N	Í	T	E	M	A	N	B	H	F
A	C	L	A	T	Ú	M	O	S	D	A	I	R	C	H	É	T	A
M	A	L	I	N	A	O	M	H	S	Í	N	F	U	I	N	N	E
O	G	E	D	H	E	B	H	E	G	H	L	L	E	I	L	C	T
T	O	R	A	I	G	H	R	E	A	H	A	S	S	Á	S	L	T
A	G	O	R	C	B	Á	M	A	I	N	I	S	T	I	R	N	E

Tá treonna agus túsphointí sa leagan amach: (Treo, X, Y)

Oiléan Í

Colm Cille

Doire

Oilithreacht

Toraigh

Naomh

Columba

Gleann Cholm Cille

Dair

Droim Ceat

Gartán

Mainistir

Misinéir

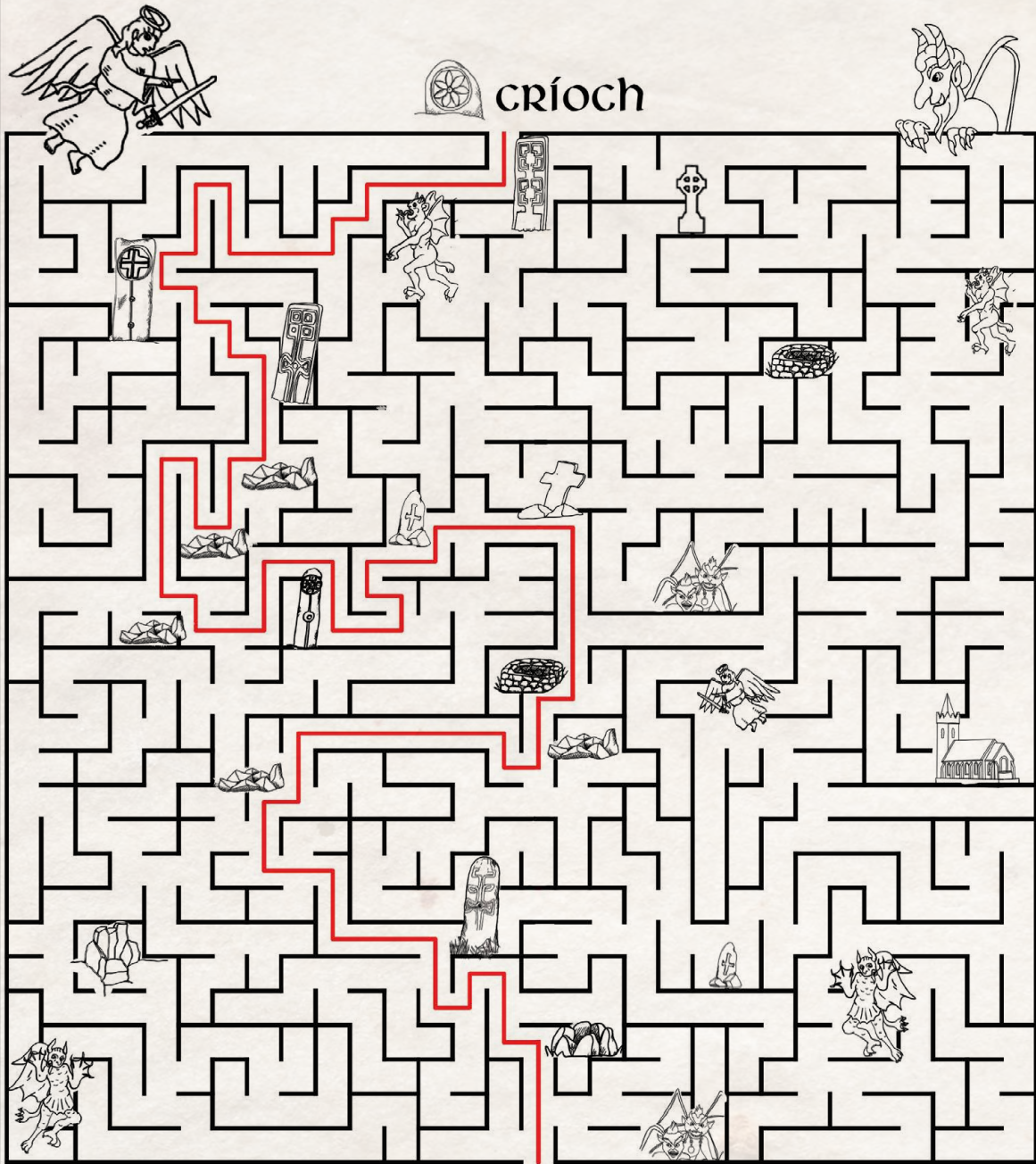
Bileog oibre 2: Gartán, Tulach Dhúghlaise, Doire, Gleann Cholm Cille, Toraigh, Droim Ceat.

Bileog oibre 3: Peann cleite ar an deasc, scríbhneoireacht sa leabhar, crios rópa, solas sa bhalla, patrún donn ar pheann cleite i lámh Cholm Cille, slabhra ar an chrois, cloigín, cuirtín dearg, scríbhneoireacht faoi na litreacha dathmhaisithe sa leabhar ar an tseastán.

Bileog oibre 4: Leac na Cumha, Uaigh Cholm Cille, Ardeaglais Cholm Cille i nDoire, Tobar an Dúin.

Bileog Oibre 5: Columba, Ecclesia, Liber, Sanctus.

Bileog oibre 7:

tús

Bileog Oibre 8: 1. fíor, 2. fíor, 3. fíor, 4. bréagach 5. fíor. 6. fíor, 7. bréagach, 8. fíor.

**Comhairle Contae
Dhún na nGall**
Donegal County Council

comhairle chontae na mí
meath county council

Clár Éire Ildánach
Creative Ireland
Programme
2017-2022

